

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

ÚNĚTICKÉ SÍDLIŠTĚ U VELKÝCH NĚMČIC (okr. Břeclav)

JAROMÍR ONDRÁČEK, AÚ ČSAV Brno

Jihozápadně od Velkých Němčic, asi 1250 m od obce, byly při kopání průkopu pro dálkové plynové potrubí narušeny pravěké vrstvy. Terénním průzkumem trasy plynovodu dne 25. 6. 1971 bylo zjištěno, že jde o únětické sídliště, nacházející se asi 250 m jihovýchodně od silnice z Velkých Němčic do Uherčic. (Směrem k řece Svatce.) Z vyházené hlíny se podařilo získat několik střepů a rohovcovou čepel.

1. Střep z břicha větší hnědošedé nádoby s hrubě drsným povrchem. V horní části výdutí jsou dvě horizontální rýhy. (Inv. č. 1189/1-1/71.)
2. Šedohnědý, drsný střep s menším uchem, umístěným na výdutí větší nádoby. (Inv. č. 1189/1-2/71.)
3. Střep ze spodní části břicha větší černě hlazené nádoby. Z ryté výzdoby se částečně zachovaly dva svazky svislých trásní. (Inv. č. 1189/1-3/71.)
4. Střep z hnědočerného miskovitěho cedníku polokulovitěho tvaru. Ve stěně je několik otvorů. (Inv. č. 1189/1-4/71.)
5. Čepelovitý nástroj, vyrobený z tmavošedého rohovce. (Inv. č. 1189/1-5/71.)

Střepový materiál lze zařadit do okruhu únětické kultury, ačkoliv bližší určení není zcela jednoznačné. Většina znaků však svědčí pro poměrně vyspělou (předklasickou až klasickou) fázi této kultury.

Úněticer Siedlung bei Velké Němčice (Bez. Břeclav). Ungefähr 1250 m südwestlich von Velké Němčice wurde bei Terrainherrichtungen für die Ferngasleitung eine vorgeschichtliche Siedlung gestört. Die Scherben, die aus dem herausgehobenen Erdreich gewonnen wurden, können in die verhältnismässig entwickelte (vorklassische bis klassische) Phase der Úněticer Kultur datiert werden.

TŘI ÚNĚTICKÉ JÁMY V BULHARECH (okr. Břeclav)

BOHUSLAV KLÍMA, AÚ ČSAV Brno

Při hloubení základů pro novostavbu rodinného domu po jihovýchodní straně silnice z Bulhar do Lednice (č. p. 146) byly zachyceny v říjnu 1971 tři pravěké jámy. Zprávu o tom podal expediční ústav v Dolních Věstonicích místní spolupracovník J. Benada. Pod snesenou ornicí (50 cm) vykazovaly jámy nepravidelně kruhovitý půdorys (90, 100, 130 cm v průměru) a také jejich sytě tmavá výplň v podobě vakovitěho a ve spodní části značně se rozšiřujícího (145, 160 a 225 cm v průměru) profilu se v čisté písčité spraši dobře rýsovala. Kromě písčitých poloh a příměsí hrubého štěrku v zásypu bylo možno při podrobné prohlídce (J. Šlosar) zachránit však jen fragmenty zvířecích kostí (pes a prase domácí), několik atypických drobných střepů a další zlomky nevýrazného keramického materiálu, z nichž některé pocházely z výdutě patrně těžé nádoby z mladší fáze únětické kultury. Se zřetelem k tomu, že se stavební práce nedaly pozdržet a že výplně jam obsahovaly jen zcela ojedinělé nálezy, nebylo možno zachraňovací akci dále rozšiřovat.

Drei Úněticer Gruben in Bulhary (Bez. Břeclav) wurden beim Fundamentaushub für den Neubau des Familienhauses Nr. 146 im südlichen Abschnitt der Gemeinde erfasst. Aus der Grubenaufschüttung konnten verhältnismässig wenig Tierknochen (Hund, Hausschwein) und Keramikbruchstücke geborgen werden. Einige grössere Scherben stammten von einem Gefässbauch, das der jüngeren Phase der Úněticer Kultur gehört.

DVĚ BRONZOVÉ SEKERY Z VÁVROVIC (okr. Opava)

VLASTA ŠIKULOVÁ, Slezské muzeum, Opava

24. března 1971 odevzdal Josef Falhar z Vávrovic archeologickému oddělení Slezského muzea v Opavě dvě bronzové sekery. Získal je od Arnošta Hellebranta, který je našel na půdě starého domu, na jehož místě stojí od roku 1958 jeho dům ve Vávrovicích č. 6. Byly prý tam s nimi i další podobné nálezy, které však vyvezli s rumovištěm z houraného domu do starého koryta řeky Opavy.

Nikdo již nevěděl, jakým způsobem a kdy se tyto předměty na půdu dostaly. Je pravděpodobné, že byly nalezeny někým z dřívějších majitelů na pozemcích, patřících k této usedlosti. Ty však byly na několika různých místech vávrovického katastru. Obě sekerky mají lalokovitý schůdek a mírně zaoblené ostří (d. 17 cm a 15,5 cm; š. ostří 4,3 cm a 4,5 cm; š. týlu 2,2 cm a 2,1 cm). Kratší má v týlu nepravidelný obloukovitý výřez. Na obou jsou patrné pracovní stopy.

Zwei Bronzebeile aus Vávrovice (Bez. Opava). Die archäologische Abteilung des Schlesischen Museums in Opava gewann zwei Lappenbeile aus Bronze, die beim Abriss eines alten Hauses auf dessen Boden gefunden wurden. Von ihren ursprünglichen Fundumständen ist nichts bekannt.

SÍDLIŠTĚ Z MLADŠÍ DOBY BRONZOVÉ V MÍŠKOVICÍCH

(okr. Kroměříž)

STANISLAV STUHLÍK, Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy,
GOTTWALDOV

Na podzim 1971 provádělo archeologické oddělení Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově zjišťovací výzkum v trati „Přední padělky v padělcích“, kde byl v minulosti odkryt objekt z konce eneolitu. V blízkosti seníku byly zachyceny 3 jámy, které byly v horní části porušeny orbou. Kromě toho byly tyto jámy porušeny i při stavbě základů seníku. Jámy, které se objevily asi 30 cm pod dnešním povrchem, se odlišovaly od okolní žluté spraše jen nepatrně. Jejich dna mísovitého tvaru byla v hloubce 60 cm. V zásypu byl běžný střepevý materiál a mazanice s otisky po kůlech. Podle střepevého materiálu lze tyto objekty zařadit do lužické kultury.

Siedlung aus der jüngeren Bronzezeit in Míškovice (Bez. Kroměříž). Im Herbst 1971 führte die archäologische Abteilung des Regional-Museums Südostmährens in Gottwaldov eine Feststellungsgrabung in Míškovice, in der Flur „Přední padělky v padělcích“ durch. Bei der Grabung hat man drei Gruben der Lausitzer Kultur erfasst, welche Scherbenmaterial und Lehmbewurfstücke mit Pfostenabdrücken enthielten.

SÍDLIŠTNÍ JÁMA S KERAMIKOU „BLUČINSKÉHO HORIZONTU“ Z HABROVAN

(okr. Vyškov)

LEA WIEGANDOVÁ, Ostravské muzeum, Ostrava
(Tab. 50—52)

Dne 16. 9. 1965 vyzvedl Ant. Duroň obsah buldozerem rozrušené sídlištní jámy. Nacházela se po pravé straně zářezu cesty pod hájenkou v trati „Blatice“. Obsahovala střepy ze silně přepálených a žárem deformovaných nádob, mazanici a kamenné hladítko. Před sklizní r. 1968 byla cesta rozšiřována a tím znovu narušen zbytek jámy. Podle nálezcovy zprávy byla dochovaná část jámy o průměru přibližně 50 cm zahlobena do slinitého podloží do hloubky 70 cm. Horní část jámy, zahlobená do spraše, byla již dříve pravděpodobně zničena cestou. Jáma zasahovala 30 cm pod úroveň cesty a kónicky se ke své spodní části rozšiřovala. Bylo vyzvednuto 450 kusů střepů, celý koflík, pískovcové drtidlo na obilí a vrstva zuhelnatělých semen prosa a merlíku.¹ Nálezce předal materiál Ostravskému muzeu.

Keramiky, žárem velmi deformované, lze rekonstruovat jen zčásti.

Popis nálezů

1. Nízký koflík se zaoblenou spodní částí, stojící na úzkém a slabě polokulovitě dovnitř vyklenutém dně. Ostrý lom odděluje výduť od kónicky rozevřeného a mírně prohnutého hrdla, přes jehož rozpětí se klene páskové ucho. Rozměry: v. = 50, š. okraje = 104, v. hrdla = 30 mm. Koflík byl nalezen obrácený dnem vzhůru, částečně zabořený do zuhelnatělé vrstvy prosa. Vyčnívající část nese stopy žáru. Je neporušen, stěny jsou silnější, vyroben z jemného materiálu. (Tab. 50:3.)

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné